

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

**ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΟΥ Ε.Π. «..... 2007-2013»**

ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ Ε.Π	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	3
1.1 Απολογισμός και επισκόπηση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	3
1.1.1 Απολογισμός φυσικής προόδου του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	3
1.1.2 Χρηματοοικονομικά στοιχεία και ενημέρωση ως προς την τήρηση ανώτατων ορίων χρηματοδοτικής κατανομής (στοιχεία δαπανών).....	4
1.1.3 Απολογιστικά Στοιχεία σχετικά με την ανάλυση της χρήσης των Ταμείων (απολογιστικά στοιχεία δαπανών) (Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού 1828/2006.....	5
1.1.4 Απολογιστικά στοιχεία Συνδρομής ανά ομάδες - στόχο.....	5
1.1.5 Απολογιστικά στοιχεία ανακλήσεων και εκ νέου χρήσεων της συνδρομής	6
1.1.6 Ανάλυση της Χρήσης ποσών που καταβλήθηκαν συμπληρωματικά με βάση το Άρθρο 77 του Γεν. Κανονισμού	6
1.2 Απολογιστικά Στοιχεία σχετικά με την συμμόρφωση με το Κοινοτικό δίκαιο	7
1.3 Απολογισμός σε σχέση με σημαντικά προβλήματα κατά την εφαρμογή του Άρθρου 62 (Ετήσια έκθεση ελέγχου) και μέτρα αντιμετώπισης για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα	8
1.4 Απολογισμός οριζόντιων θεμάτων που αφορούν στην υλοποίηση παρεμβάσεων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 10, του Κανονισμού ΕΚΤ 1081/2006, όπως επίσης σύμφωνα με τις αρχές του Άρθρου 16, Κανονισμός 1083/2006.	9
1.5 Αλλαγές στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος που επηρέασαν την εφαρμογή του	10
1.6 Απολογισμός και ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή του Άρθρου 57 του Κανονισμού 1083/2006	14
1.7 Απολογισμός Συμπληρωματικότητας του Προγράμματος με άλλα μέσα	14
1.8 Παρακολούθηση – Αξιολόγηση.....	15
1.8.1 Θέματα παρακολούθησης.....	15
1.8.1.1 Απολογισμός υλοποίησης σε επίπεδο Ε.Π.	15
1.8.1.2 Αιτιολόγηση αποκλίσεων δεικτών του ΕΠ άνω του 25% σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί	15
1.8.1.3 Μέτρα βελτίωσης της υλοποίησης των Ε.Π.	16
1.8.1.4 Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος.....	17
1.8.2 Θέματα Αξιολόγησης	18

1.8.3 Παρακολούθηση της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του Προγράμματος «.....2007-2013»	18
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ, ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ, ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 2020 ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ..... 19

2.1 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013	19
2.2 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»	19
2.3 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στη Στρατηγική της Λισσαβόνας	20
2.4 Απολογισμός ως προς την Συνέπεια και Συγκέντρωση της στήριξης (Άρθρο 4 του Κανονισμού 1081/2006) για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 21

3.1 ΑΞΟΝΑΣ 01: «»	21
3.1.1 Απολογισμός επίτευξης στόχων του Άξονα Προτεραιότητας με βάση την ολοκλήρωση υλοποίησης.....	21
3.1.2 Ποιοτική ανάλυση των επιτευγμάτων του Άξονα Προτεραιότητας με βάση τους δείκτες....	22
3.1.3 Χρήση ρήτρα ευελιξίας.	23
3.1.4 Μη λειτουργούσες πράξεις (Ημιτελείς) (Πίνακας 1.5 Παραρτήματος 1)	23
3.1.5 Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του Άξονα και μέτρα αντιμετώπισης.....	23
3.2 ΑΞΟΝΑΣ 02: «.....»	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 25

4.1 Μεγάλα έργα (Πίνακες 1.1 και 1.3 Παραρτήματος 1)	25
4.2 Τμηματοποιημένα μη μεγάλα έργα (phasing) (Πίνακας 1.4 Παραρτήματος 1).....	25
4.3 Μη λειτουργούσες πράξεις (Ημιτελείς) (Πίνακας 1.5 Παραρτήματος 1).....	26
4.4 Απολογισμός υλοποίησης Μέσων Χρηματοδοτικής Τεχνικής. (Πίνακας 1.2, Πρότυπα 1 και 2, Παραρτήματος 1)	26
4.5 Περιβαλλοντικά έργα προϋπολογισμού 25 έως 50 εκ. €.....	27
4.6 Απολογισμός δράσεων Τεχνικής Βοήθειας	27
4.7 Απολογισμός δράσεων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας	27

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 «Πίνακες - Υποδείγματα κατευθυντήριων οδηγιών κλεισίματος»¹

- **Πίνακας 1.1 :** Συνοπτικός Πίνακας ολοκληρωμένων μεγάλων έργων (σημείο 4.1. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)
- **Πίνακας 1.2:** Πράξεις ΜΧΤ (σημείο 4.4. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)
- **Πίνακας 1.3:** Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μεγάλων έργων (σημείο 4.1. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)
- **Πίνακας 1.4:** Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μη μεγάλων έργων, (σημείο 4.2. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)
- **Πίνακας 1.5:** Συνοπτικός Πίνακας μη λειτουργουσών πράξεων (σημείο 3.1.4 και 4.3. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 «Λοιποί Πίνακες - Υποδείγματα»

- **Πίνακας 2.1** «Πίνακας απολογισμού φυσικής υλοποίησης Ε.Π.», (σημείο 1.1.1 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).
- **Πίνακας 2.2.1** «Πίνακας απολογισμού χρηματοοικονομικών στοιχείων», (σημείο 1.1.2 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης). *
- **Πίνακας 2.2.2** «Αναλυτικός Πίνακας Απολογισμού Χρηματοοικονομικών Στοιχείων», (σημείο 1.1.2 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης). *
- **Πίνακας 2.3** «Πίνακας παρακολούθησης φυσικού αντικειμένου – Τμήμα Δ χαρακτηριστικά συμμετεχόντων υποέργου για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ», (σημείο 1.1.4 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).
- **Πίνακας 2.4** « Πίνακας ανακλήσεων ανά έτος», (σημείο 1.1.5 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).*
- **Πίνακας 2.5** «Πίνακας συνεισφοράς του Ε.Π. στην Στρατηγική της Λισσαβόνας», (σημείο 2.3 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).
- **Πίνακας 2.6** «Πίνακας καταγραφής και αξιολόγησης ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας του Ε.Π.», (σημείο 4.7 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).

* Το υπόδειγμα των Πινάκων θα οριστικοποιηθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα

¹ Με βάση τα Παραρτήματα Ι έως και V των Κατευθυντήριων Γραμμών C(2015) 2771

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ Ε.Π.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Σχετικός στόχος:	
	Σχετική επιλέξιμη περιοχή:	
	Περίοδος προγραμματισμού:	2007-2013
	Αριθμός προγράμματος (αριθ. CCI):	
	Τίτλος προγράμματος:	
ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ημερομηνία υποβολής: Μαρτίου 2017
	Ημερομηνία έγκρισης της τελικής έκθεσης υλοποίησης από την Επιτροπή Παρακολούθησης	

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την Τελική Έκθεση Υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «.....», σύμφωνα με το Άρθρο 67 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 «περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Καν. (ΕΚ) 1260/1999» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και τις Κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο της περιόδου 2007-2013 οι οποίες αποτελούν Παράρτημα της Απόφασης της Επιτροπής C(2015)2771/30.4.2015 για το κλείσιμο των Ε.Π. που εγκρίθηκαν 2007 - 2013 για παροχή συνδρομής από το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ 2007 - 2013.

Η έκθεση συντάχθηκε από τη Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.), σύμφωνα με:

- Τον Κανονισμό ΕΤΠΑ Κανονισμός (ΕΚ) με αρ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε.
- Τον Κανονισμό ΕΚΤ (ΕΚ) με αρ. 1081/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- Τον Κανονισμό (ΕΚ) με αρ. 1084/2006 του Συμβουλίου για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής, όπως τροποποιήθηκε.
- Τον Κανονισμό εφαρμογής (ΕΚ) 1828/2006 της Επιτροπής για τη θέσπιση Κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής, όπως τροποποιήθηκε.
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1839/2015 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Οκτωβρίου 2015 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την Ελλάδα.
- Το υπ'αριθμ. 127558/ΕΥΘΥ 1227/9-12-2015 έγγραφο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού με θέμα «Ολοκλήρωση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.) του ΕΣΠΑ 2007-2013».

- Το υπ'αριθμ. 18682/18-2-2016 έγγραφο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού με θέμα «Ενέργειες ενεργοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 και τακτοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013».
- Την υπ'αριθ. Εγκύκλιο της ΕΥΣΣΑ με θέμα «Τελική Έκθεση Υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013».
- Το υπ'αριθμ. 81671/Α.Π.5326/29-7-2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης με θέμα «Προγραμματισμός Ενεργειών – Συντονισμός Φορέων για το κλείσιμο των Ε.Π. 2007-2013».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1 Απολογισμός και επισκόπηση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται συνοπτικά η τελική απόφαση έγκρισης του Ε.Π. (μετά την τελευταία αναθεώρηση), το Ταμείο, η περιοχή ή ο Τομέας εφαρμογής, ο προϋπολογισμός, οι στόχοι του Ε.Π.

1.1.1 Απολογισμός φυσικής προόδου του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στο Κεφάλαιο αυτό περιγράφεται συνοπτικά η πρόοδος υλοποίησης του Ε.Π. (επιτελική σύνοψη). Ενδεικτικά, γίνεται αναφορά στην εξυπηρέτηση της στρατηγικής και στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π., στον τύπο των χρηματοδοτούμενων δράσεων (π.χ. κρατικές ενισχύσεις), στον τρόπο υλοποίησης και τις εκχωρήσεις, στα σημαντικά επιτεύγματα του Ε.Π.

Στην περίπτωση χρήσης υπερβάλλουσας υπερδέσμευσης (άνω του ποσοστού της ΚΣ του Ταμείου ανά Στόχο που θα αποφασισθεί από την ΕΑΣ) τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα της υπερβάλλουσας υπερδέσμευσης, με επαρκή αιτιολόγηση της αναγκαιότητάς της σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση του Ταμείου-Στόχου και των Αξόνων του.

Επίσης, γίνεται απολογισμός της φυσικής προόδου του Προγράμματος με συνοπτική γενική αναφορά σε απολογιστικά στοιχεία εφαρμογής του Ε.Π., όπως αριθμός προσκλήσεων που δημοσιοποιήθηκαν, αριθμός ενταγμένων/ ολοκληρωμένων έργων, κ.ο.κ.

Για την προετοιμασία των πινάκων θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ τα διαθέσιμα στοιχεία φυσικής προόδου των πράξεων του Ε.Π. σε προκαθορισμένες ημερομηνίες

Στη συνέχεια, θα πρέπει να γίνει γενικός σχολιασμός της επίτευξης των **δεικτών κορμού του Ε.Π.** Ο Πίνακας των δεικτών κορμού που αποτυπώνεται στο Κεφάλαιο αυτό και του οποίου το υπόδειγμα επισυνάπτεται **στο Παράρτημα 2, Πίνακας 2.1 «Πίνακας απολογισμού φυσικής υλοποίησης του Ε.Π.»**, είναι ο μοναδικός πίνακας απολογισμού φυσικής υλοποίησης που αφορά το Ε.Π. στο σύνολό του. Ο πίνακας συμπληρώνεται σωρευτικά με βάση την ετήσια επίτευξη των αντίστοιχων δεικτών κορμού σε επίπεδο Άξονα από τη ΔΑ με τη συνδρομή των ΕΔΑ και των ΕΦΔ.

Η συμπλήρωση του πίνακα με τους δείκτες κορμού θα προέλθει από τα στοιχεία του ΟΠΣ, μετά την εισαγωγή στο σύστημα των οριστικών δελτίων παρακολούθησης (εξαμηνιαία, τριμηνιαία) και θα αφορά τόσο τα Προγράμματα ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής όσο και τα Προγράμματα του ΕΚΤ, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δείκτες κορμού. Στις περιπτώσεις που σε κάποια Προγράμματα δεν περιλαμβάνονται δείκτες κορμού, προτείνεται στο Κεφάλαιο αυτό να γίνει μία γενική αναφορά σε απολογιστικά στοιχεία εφαρμογής του Ε.Π.

Είναι σημαντικό να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ορθή συμπλήρωση των πινάκων δεικτών κορμού του Προγράμματος, με τη χρήση σωρευτικών τιμών προόδου και

την ορθή καταχώρηση των μονάδων μέτρησης, την ορθή συμπλήρωση αριθμών σε σχέση με τις υποδιαστολές και τελείες, όπου αυτό απαιτείται.

Σε περίπτωση που έχουν εντοπισθεί λανθασμένες καταχωρήσεις στην Ετήσια Έκθεση του 2014, πρέπει να γίνουν κατ'αντίστοιχία οι απαραίτητες διορθώσεις στην Τελική Έκθεση Υλοποίησης.

Κατά την καταχώρηση των τιμών των δεικτών στη βάση SFC, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ώστε αυτές να ταυτίζονται πλήρως με τα αντίστοιχα στοιχεία του Πίνακα της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης.

Για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ο πίνακας με τους δείκτες κορμού δύνата να συμπληρωθεί και ανά Περιφέρεια και να περιληφθεί στο παρόν Κεφάλαιο, μαζί με το συγκεντρωτικό πίνακα προόδου σε επίπεδο Ε.Π.

Για την ορθή αποτύπωση της επίτευξης όλων των δεικτών του Ε.Π θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Σε ό,τι αφορά τις τμηματοποιημένες πράξεις (phasing) μεταξύ των δύο Προγραμματικών Περιόδων, η επίτευξη στον πίνακα των δεικτών για την περίοδο 2007-2013, θα πρέπει να αποτυπώνει τη φάση που έχει εκτελεστεί και πληρωθεί στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013. Στο σχετικό δείκτη θα εισαχθεί υποσημείωση στην τιμή επίτευξής του με τη διευκρίνιση ότι συνυπολογίζεται το τμήμα της συγκεκριμένης τμηματοποιημένης πράξης.
- Όσον αφορά στις μη λειτουργούσες πράξεις (ημιτελείς), θα πρέπει να ενσωματώνεται στους πίνακες η επίτευξη των δεικτών έως την 31/3/2017.

Για τη συμπλήρωση του πίνακα, τα απολογιστικά στοιχεία των δεικτών κορμού προέρχονται από το ΟΠΣ, με βάση τα οριστικοποιημένα τεχνικά δελτία των έργων κατόπιν εισαγωγής τους στο σύστημα.

1.1.2 Χρηματοοικονομικά στοιχεία και ενημέρωση ως προς την τήρηση ανώτατων ορίων χρηματοδοτικής κατανομής (στοιχεία δαπανών)

Στο Κεφάλαιο αυτό, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζονται:

- στον **Πίνακα 2.2.1. «Πίνακας απολογισμού χρηματοοικονομικών στοιχείων» του Παραρτήματος 2** σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XVIII του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006, όπως ισχύει. Ο Πίνακας περιλαμβάνει, με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ, πληρωμές που καταβλήθηκαν στους Δικαιούχους από το Φορέα Χρηματοδότησης, καθώς και τις πληρωμές που έχουν καταβληθεί από την Ε.Ε..
- στον **Πίνακα 2.2.2. «Αναλυτικός Πίνακας Απολογισμού Χρηματοοικονομικών Στοιχείων» του Παραρτήματος 2**, ο οποίος περιέχει και πρόσθετα στοιχεία από το ΟΠΣ που αφορούν στην εγκεκριμένη συνδρομή της Ένωσης, στις δαπάνες οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές από τις ΔΑ και στις επιλέξιμες δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση.

Στους παραπάνω πίνακες οι δαπάνες αναλύονται ανά κατηγορία περιφέρειας, και ανά τύπο δαπάνης άλλου Ταμείου.

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα παρουσιάζονται:

- Η χρήση της ρήτρας ευελιξίας του Άρθρου 34 του Καν. 1083/2006, παρ. 2. (στις περιπτώσεις που έχει γίνει χρήση για την τήρηση του ορίου 10%).
- Η κατανομή πόρων μεταξύ Περιφερειών Μεταβατικής Στήριξης και Περιφερειών Χωρίς Μεταβατική Στήριξη.
- Η χρήση της Τεχνικής Βοήθειας στο Ε.Π.

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων».

Προκαταβολή Ε.Π.

Σύμφωνα με το Άρθρο 83 του Γενικού Κανονισμού: *«Τυχόν τόκοι που γεννώνται από την προχρηματοδότηση καταλογίζονται στο οικείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, θεωρούνται ως πόροι του κράτους μέλους υπό μορφή εθνικής δημόσιας συνεισφοράς και δηλώνονται στην Επιτροπή κατά το χρόνο του τελικού κλεισίματος του επιχειρησιακού προγράμματος».*

Το ποσό της προχρηματοδότησης από την Ε.Ε. ανά Ε.Π. και Ταμείο (προκαταβολής) και το ποσό των τόκων που έχει προκύψει από την παραμονή του ποσού αυτού στους οικείους λογαριασμούς της Τράπεζας της Ελλάδος, θα αποσταλεί από την Αρχή Πιστοποίησης στις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Ε.Π.

1.1.3 Απολογιστικά Στοιχεία σχετικά με την ανάλυση της χρήσης των Ταμείων (απολογιστικά στοιχεία δαπανών) (Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού 1828/2006)

Συμπληρώνεται το αποτέλεσμα της ανάλυσης της κοινοτικής συνδρομής των πράξεων που υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τις πέντε (5) διαστάσεις που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙ, μέρος Γ του Κανονισμού 1828/2006 (Θέματα προτεραιότητας, μορφή χρηματοδότησης, εδαφική διάσταση, οικονομική διάσταση, γεωγραφική περιοχή). Τα στοιχεία θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ σε μορφή πίνακα excel σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

1.1.4 Απολογιστικά στοιχεία Συνδρομής ανά ομάδες - στόχο

Για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ, συμπληρώνονται αθροιστικά, σύμφωνα με την πρόοδο του Ε.Π. έως το τελευταίο έτος υλοποίησής του, τα στοιχεία συμμετεχόντων ανά ομάδα στόχο που προβλέπονται στον **Πίνακα 2.3 «Πίνακας παρακολούθησης φυσικού αντικειμένου – Τμήμα Δ χαρακτηριστικά συμμετεχόντων υποέργου για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ» του Παραρτήματος 2**, ο οποίος βασίζεται στο Παραρτήματα ΧΧΙΙΙ του Εφαρμοστικού Κανονισμού 1828/2006. Τα στοιχεία του πίνακα αφορούν στην κατανομή των συμμετεχόντων ανά φύλο, ηλικία, ευάλωτη κοινωνική ομάδα, μορφωτικό επίπεδο και καθεστώς τους στην αγορά εργασίας. Τα εν λόγω στοιχεία των συμμετεχόντων έχουν προκύψει από τα υποβληθέντα από τους δικαιούχους των δράσεων δελτία παρακολούθησης. Στην ενότητα αυτή δύναται να γίνει και ένας συνοπτικός απολογισμός των δράσεων που υλοποιήθηκαν ανά ομάδα στόχο.

Για την προετοιμασία των πινάκων θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ τα διαθέσιμα στοιχεία των πράξεων του Ε.Π. σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

Αντίστοιχα για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΤΠΑ, προτείνεται να γίνει απολογισμός δράσεων που υλοποιήθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ και είχαν ως στόχο την υποστήριξη συγκεκριμένων ομάδων στόχων ή περιοχών, όπως π.χ. δράσεις βασικών υποδομών για την υποστήριξη των ΡΟΜΑ κ.ο.κ.

1.1.5 Απολογιστικά στοιχεία ανακλήσεων και εκ νέου χρήσεων της συνδρομής

Στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006, Άρθρο 20 παρ.2 στοιχείο α) της Επιτροπής όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 846/2009, Άρθρο 20 παρ.2 στοιχείο α) της Επιτροπής, το ποσό ανάκλησης δαπάνης που πραγματοποιήθηκε για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «.....» για το σύνολο της Προγραμματικής Περιόδου, ανέρχεται σε (ποσό Δημόσιας Δαπάνης).

Αναλυτικότερα, το ποσό ανάκλησης δαπάνης ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας του Ε.Π. « », παρουσιάζεται στον επισυναπτόμενο **Πίνακα 2.4 «Πίνακας ανακλήσεων ανά έτος» του Παραρτήματος 2.**

Οι διορθώσεις αυτές εμπίπτουν στο Άρθρο 98 του Κανονισμού 1083/2006 'Δημοσιονομικές Διορθώσεις από τα κράτη μέλη', με βάση το οποίο (παράγραφος 2) «*Τα Κεφάλαια από τα Ταμεία που αποδεσμεύονται με τον τρόπο αυτόν, μπορούν να επαναχρησιμοποιούνται από το Κράτος Μέλος έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 για το σχετικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου*».

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων» για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ.

1.1.6 Ανάλυση της Χρήσης ποσών που καταβλήθηκαν συμπληρωματικά με βάση το Άρθρο 77 του Γεν. Κανονισμού

Όσον αφορά στη χρήση των ποσών που καταβλήθηκαν συμπληρωματικά σε συνέχεια της τροποποίησης του Κανονισμού 1083/2003 (Κανονισμός 1839/2015) ισχύουν τα ακόλουθα:

- Κατά παρέκκλιση από το Άρθρο 79 παρ. 1 το ανώτατο όριο για το σωρευτικό σύνολο των πραγματοποιούμενων πληρωμών προχρηματοδότησης και ενδιάμεσων πληρωμών ανέρχεται στο 100% της συνεισφοράς από τα Ταμεία στα Επιχειρησιακά Προγράμματα για τους στόχους «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση» για την Ελλάδα. Η παραπάνω τροποποίηση είχε σαν αποτέλεσμα την εμπροσθοβαρή καταβολή της αποπληρωμής του υπολοίπου 5% της δέσμευσης των Ε.Π.
- Κατά παρέκκλιση από το Άρθρο 53, παρ. 2 και το Άρθρο 77 παρ. 1 και κατά παρέκκλιση από τις αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες καθορίζονται το μέγιστο ποσοστό και το μέγιστο ποσό συνεισφοράς των Ταμείων για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και για κάθε Άξονα Προτεραιότητας, οι ενδιάμεσες πληρωμές και οι πληρωμές του τελικού υπολοίπου υπολογίζονται εφαρμόζοντας το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης 100% για τις επιλέξιμες δαπάνες των Ε.Π. στόχου «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση». Το Άρθρο 77 παρ. 2 δεν εφαρμόζεται για την Ελλάδα. Με δεδομένο ότι οι αιτήσεις πληρωμών υποβάλλονται

αθροιστικά η εφαρμογή του ποσοστού χρηματοδότησης 100% έχει αναδρομική ισχύ σε όλες τις δαπάνες που έχουν υποβληθεί από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Για τις ανάγκες προετοιμασίας του Κεφαλαίου θα αποσταλεί από την ΕΑΣ οριζόντιο κείμενο που θα αφορά στη χρήση των ποσών σε συνέχεια της εφαρμογής του top_up (Κανονισμός 1311/2011) και στη χρήση των ποσών σε συνέχεια της τροποποίησης του Κανονισμού 1083/2003 (Κανονισμός 1839/2015).

Από την Αρχή Πιστοποίησης θα σταλούν στις αρμόδιες ΔΑ, τα ποσά που καταβλήθηκαν εμπροσθοβαρώς σε συνέχεια της εφαρμογής του top_up (Καν. 1311/2011) και σε συνέχεια της τροποποίησης του Κανονισμού 1083/2003 (Καν. 1839/2015).

1.2 Απολογιστικά Στοιχεία σχετικά με την συμμόρφωση με το Κοινοτικό δίκαιο

Στην Ενότητα αυτή πρέπει να παρασχεθούν πληροφορίες σχετικά με τα προβλήματα που διαπιστώθηκαν και αφορούν στη συμμόρφωση με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, περιβάλλοντος, ίσων ευκαιριών και αποφυγής διακρίσεων, τη συμμόρφωση με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες δημοσιότητας.

Σημειώνεται ότι η χρήση κατωτάτων ορίων για την υποβολή προσφορών από υποψήφιους Έλληνες αναδόχους με βάση το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ) πρέπει να περιληφθεί στην Ενότητα αυτή, για όσα ΕΠ αφορά, ως σημαντικό πρόβλημα μη συμμόρφωσης των κοινοτικών κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Το κείμενο που προτείνεται να περιληφθεί για το ΜΕΕΠ είναι το ακόλουθο:

«Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την αριθμ. Ares (2014) 2964632/10-9-2014 επιστολή της ενεργοποίησε το άρθρο 91 1 (β) του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 διακόπτοντας τη διαδικασία πληρωμής των αιτήσεων πληρωμής περιόδου Ιουλίου 2014. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε πληροφορίες για τις συμβάσεις που συνάφθηκαν με βάση το Ν.3669/2008 και εφαρμόστηκαν τα κατώτατα όρια για την υποβολή προσφορών από υποψήφιους Έλληνες αναδόχους με βάση το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ) Δημοσίων Έργων το οποίο τηρείται από το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων. Η χρήση κατωτάτων ορίων είχε σαν αποτέλεσμα τον αποκλεισμό ενδεχόμενων υποψηφίων αναδόχων που ήταν ικανοί να εκτελέσουν το έργο κατά παράβαση των οδηγιών 17/2004 και 18/2004. Παράλληλα τέθηκε και το ίδιο θέμα για το μητρώο μελετητών που χρησιμοποιείται κατά την ανάθεση μελετών του Ν.3316/2005.

Με τον Ν. 4278/2014 (ΦΕΚ 157/Α/4-8-2014), άρθρο 59, καταργήθηκαν όλα τα κατώτατα όρια τόσο για τα έργα όσο και τις μελέτες. Κατά συνέπεια για τις συμβάσεις που οι διαγωνισμοί τους διενεργούνται μετά την τροποποίηση του Νόμου δεν πρέπει να τίθεται το κατώτερο όριο πτυχίου για τη δυνατότητα υποβολής προσφορών.

Μετά από ανταλλαγή σχετικής αλληλογραφίας συμφωνήθηκαν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα κριτήρια προσδιορισμού των επηρεαζόμενων συμβάσεων, καθώς και το ύψος της διόρθωσης που θα επιβληθεί στις πληρωμές των συμβάσεων αυτών κατ' εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών για τις διορθώσεις.

Η διόρθωση η οποία εφαρμόζεται στις συμβάσεις οι οποίες επηρεάζονται από την εφαρμογή κατωτάτων ορίων ανέρχεται στο 5% των δαπανών τους.

Για την καλύτερη παρακολούθηση των διορθώσεων αυτών δημιουργήθηκε ειδική κατηγορία διόρθωσης στο ΟΠΣ 8 = Διορθώσεις ΜΕΕΠ.

Οι διορθώσεις αυτές εφαρμόζονται από την Αρχή Πιστοποίησης και το τελικό ποσό της διόρθωσης που αντιστοιχεί στο Ε.Π. θα οριστικοποιηθεί από την Αρχή Πιστοποίησης η οποία θα υποβάλει και τον τελικό απολογισμό».

Στην περίπτωση ΕΠ, στο οποίο δεν αφορά το ΜΕΕΠ ούτε άλλο ζήτημα μη συμμόρφωσης με το κοινοτικό δίκαιο, προτείνεται να γίνει μόνο η ακόλουθη αναφορά:

«Δεν παρουσιάστηκε κανένα πρόβλημα μη συμμόρφωσης με τους κοινοτικούς κανόνες κρατικών ενισχύσεων, περιβάλλοντος, ίσων ευκαιριών και αποφυγής διακρίσεων, με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες δημοσιότητας».

1.3 Απολογισμός σε σχέση με σημαντικά προβλήματα κατά την εφαρμογή του Άρθρου 62 (Ετήσια έκθεση ελέγχου) και μέτρα αντιμετώπισης για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα

Στο Κεφάλαιο αυτό καταγράφονται:

- τα σημαντικότερα προβλήματα που εντοπίστηκαν στο Ε.Π. στο πλαίσιο των ελέγχων της ΕΔΕΛ, με βάση τις Εκθέσεις Ελέγχου για όλη την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.
- σημαντικά προβλήματα του ΕΠ που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο οριστικών πορισμάτων ελέγχων εθνικών και ενωσιακών ελεγκτικών αρχών/ οργάνων εκτός της ΕΔΕΛ, οριστικών αποτελεσμάτων των διαχειριστικών επαληθεύσεων των ΔΑ και των ΕΦΔ ή ελέγχων του ΕΣΠΕΛ.
- τα προβλήματα που αφορούν στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και την εφαρμογή του από τις ΔΑ και τους ΕΦΔ (συμπεριλαμβανομένων προβλημάτων από τη μη ορθή λειτουργία φορέων διαχείρισης, οριζόντιων διορθώσεων κλπ.).

Για τα προβλήματα που καταγράφονται, αναφέρονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπισή τους, καθώς και τα σχέδια δράσης που υλοποιήθηκαν για την αντιμετώπιση μη ορθής λειτουργίας φορέων.

Σημειώνεται ότι δεν απαιτείται εξαντλητική παράθεση όλων των προβλημάτων, αλλά αξιολόγηση των σημαντικότερων από αυτά.

Επισημαίνεται ότι παρότι στην Ενότητα αυτή δεν απαιτείται απολογισμός των επαληθεύσεων και ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν, συστήνεται να τηρούνται στην Ειδική Υπηρεσία όλοι οι σχετικοί Πίνακες του ΟΠΣ (Επιτόπιων Επαληθεύσεων από ΔΑ, Επιτόπιων Επαληθεύσεων από ΕΦΔ, Επιτόπιων Επιθεωρήσεων από Αρχή Πιστοποίησης, Ελέγχων ΕΔΕΛ, Ελέγχων Ευρωπαϊκών Ελεγκτικών Οργάνων, ελέγχων ποιότητας από τον ΕΣΠΕΛ).

1.4 Απολογισμός οριζόντιων θεμάτων που αφορούν στην υλοποίηση παρεμβάσεων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 10, του Κανονισμού ΕΚΤ 1081/2006, όπως επίσης σύμφωνα με τις αρχές του Άρθρου 16, Κανονισμός 1083/2006.

Στο Κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνεται ο απολογισμός των υλοποιημένων δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που σχετίζονται με σημαντικά οριζόντια θέματα σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 10, Κανονισμός ΕΚΤ 1081/2006 και του Άρθρου 16, Κανονισμός 1083/2006.

Τα οριζόντια θέματα που αφορούν τις απαιτήσεις του Άρθρου 16 Καν.1083/2006 είναι υποχρεωτικό να συμπληρωθούν από όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Τα οριζόντια θέματα για τις απαιτήσεις του Άρθρου 10 Καν. ΕΚΤ 1081/2006 θα πρέπει να συμπληρωθούν μόνο από τα Προγράμματα του ΕΚΤ.

Αναλυτικότερα, θα περιληφθούν τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενεργειών και παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν την προγραμματική περίοδο 2007-2013 με γνώμονα τις κάτωθι αρχές:

Άρθρο 10, Καν.ΕΚΤ, 1081/2006

- Η ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- Η διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης,
- Η ενίσχυση του βαθμού κοινωνικής ενσωμάτωσης και κοινωνικής ένταξης μεταναστών, μειονοτήτων, ομάδων με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες και λοιπών μειονεκτουσών ομάδων,
 - ✓ Δράσεις ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας,
 - ✓ Παρεμβάσεις υπέρ ευάλωτων κοινωνικά ομάδων,
 - ✓ Ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ),
 - ✓ Δράσεις και προγράμματα για την αντιμετώπιση των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (δημιουργία Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης)

Άρθρο 16, Καν.1083/2006

- Η αρχή της ισότητας των φύλων και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο σύνολο των παρεμβάσεων του επιχειρησιακού προγράμματος,
- Η αρχή της μη διάκρισης και ενίσχυση της προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Στοχευμένες δράσεις που υλοποιήθηκαν για τα ΑμεΑ,
- ✓ Πρωτοβουλίες για την οριζόντια ενσωμάτωση της ανωτέρω αρχής,
- ✓ Εξελίξεις στο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που προωθήθηκαν για την καλύτερη εφαρμογή της προσβασιμότητας/μη διάκρισης ΑμεΑ,

Επιπρόσθετα στην εν λόγω ενότητα θα περιληφθούν απολογιστικά τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των κάτωθι τύπων παρεμβάσεων:

- Εφαρμογή και αποτελέσματα δράσεων και δραστηριοτήτων με στόχο την προώθηση της καινοτομίας

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Παροχή καινοτόμων εκπαιδευτικών υπηρεσιών και προϊόντων,
- ✓ Συστημικές παρεμβάσεις καινοτόμου χαρακτήρα

- Διακρατικές ή/και διαπεριφερειακές δράσεις

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Συνέργεια με ευρωπαϊκά προγράμματα για μετανάστες και αιτούντες άσυλο
- ✓ Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών (Ε.Τ.Ε.)
- ✓ Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων (ΕΤΠ)

1.5 Αλλαγές στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος που επηρέασαν την εφαρμογή του

A. Το κοινωνικό - οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται στοιχεία τα οποία, χωρίς να απορρέουν από τη συνδρομή του Ε.Π. έχουν άμεσο αντίκτυπο στην υλοποίησή του, όπως νομοθετικές αλλαγές, απρόβλεπτες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις.

Το κείμενο που ακολουθεί περιγράφει το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2007-2015 και προτείνεται να συμπεριληφθεί στην ενότητα αυτή.

«Κατά τη διάρκεια υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013 σημαντικές διαταραχές επήλθαν στο οικονομικό περιβάλλον ως απόρροια της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης της περιόδου 2007-2008, της κρίσης χρέους και χρηματοδότησης σε χώρες της Ευρωζώνης, και της εφαρμογής προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής σε τέσσερις χώρες της Ευρωζώνης.

Οι δυσμενείς επιπτώσεις στην Ελληνική οικονομία άρχισαν να εμφανίζονται, με τις επενδύσεις να υποχωρούν σημαντικά ήδη το 2008 και την ιδιωτική κατανάλωση και την απασχόληση να εισέρχονται σε καθοδική τροχιά από το 2009, χρονιά κατά την οποία το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου άγγιξε το 12,4% του ΑΕΠ και το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης έφθασε στο 15,2% του ΑΕΠ.

Τη διετία 2008-2009 το πραγματικό ΑΕΠ της Ελλάδας είχε αρνητική πορεία, με μέσο ετήσιο ρυθμό -2,3%. Το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής 2010-2014 που εφαρμόστηκε στη συνέχεια επέφερε ακόμη βαθύτερη ύφεση με αποτέλεσμα στην περίοδο 2008-2013, οι σωρευτικές απώλειες του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος να ξεπεράσουν το 25% σε σταθερές τιμές του 2007.

Κατά τα έτη 2010-2011 σημειώθηκε συρρίκνωση των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης (κατά 19,9% και 8,1% σε ετήσιους μέσους όρους διετίας

αντίστοιχα), ενώ η συνεχιζόμενη υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης, αν και ωφέλησε σε όρους συνεισφοράς του εξωτερικού ισοζυγίου στο ΑΕΠ μέσω της μείωσης των εισαγωγών, ενέτεινε την υφεσιακή τάση. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε όρους μοναδιαίου κόστους εργασίας, που ξεκίνησε από το 2011 με την εσωτερική υποτίμηση, δεν οδήγησε στην αναμενόμενη αύξηση των εξαγωγών.

Το 2012 μετά την προσφορά ανταλλαγής του χρέους της Ελλάδας (PSI) με στόχο τη βιωσιμότητά του χρέους, η υφεσιακή πορεία της οικονομίας συνεχίστηκε. Στο σύνολο του 2012, η συρρίκνωση των επενδύσεων επιταχύνθηκε σε σχέση με τους ετήσιους ρυθμούς της περιόδου 2009-2011, επηρεάζοντας ραγδαία τόσο τον κλάδο των κατασκευών όσο και των εξοπλισμών. Οι εξαγωγές υπηρεσιών σημείωσαν μείωση για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το 2012, με την πορεία των συνολικών εξαγωγών να επιβραδύνεται σημαντικά και την συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στο ΑΕΠ να συγκρατείται σε θετικό έδαφος λόγω της μείωσης των εισαγωγών.

Η παρατεταμένη αυτή υφεσιακή τάση σε όλες τις συνιστώσες του ΑΕΠ από την πλευρά της ζήτησης συντέλεσε το 2012 στην εμφάνιση των πρώτων αποπληθωριστικών τάσεων στο ΑΕΠ, με τις τιμές να ακολουθούν καθοδική πορεία από το 2013 έως και το 2015. Ταυτόχρονα, η περαιτέρω μείωση της απασχόλησης το 2012 και η αυξανόμενη εκροή ανθρώπινου κεφαλαίου από την ελληνική αγορά εργασίας έδρασε ανασχετικά στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, οδηγώντας το 2013 την ανεργία στο 27,5%, που είναι το υψηλότερο σημείο της από την έναρξη της οικονομικής κρίσης.

Η συνέχιση των αποπληθωριστικών πιέσεων το 2013, περιόρισε τις απώλειες σε όρους πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Εντός της ίδιας χρονιάς, και διαρκούς της προσαρμογής της δημόσιας κατανάλωσης, υπήρξε οριακή σταθεροποίηση των επενδύσεων σε εξοπλισμό, έναντι της καθίζησης των επενδύσεων στον κλάδο των κατοικιών κατά 30,7% σε ετήσια βάση. Έτσι, παρά την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων οι συνολικές επενδύσεις στην ελληνική οικονομία συνέχισαν να υποχωρούν, αν και με μειούμενο ρυθμό, καταγράφοντας σωρευτικές απώλειες της τάξης του 64,5% του όγκου των επενδύσεων του 2007.

Το 2014 σημειώθηκε οριακή ανάκαμψη της οικονομίας εξαιτίας της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 0,5% σε ετήσια βάση και των επενδύσεων σε εξοπλισμό, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 18,8% έπειτα από πέντε έτη συνεχούς υποχώρησης. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στον περιορισμό της πτωτικής τάσης των συνολικών επενδύσεων σε σχέση με τα προηγούμενα έξι έτη. Επιπλέον, η ανάκαμψη της ναυτιλίας και η αύξηση των εξαγωγών τουριστικών υπηρεσιών εντός του έτους συνέβαλαν καθοριστικά στην ανάπτυξη των πραγματικών εξαγωγών κατά 7,5% σε ετήσια βάση. Πάντως, η επίδραση της εξαγωγικής δυναμικής στο ΑΕΠ αντισταθμίστηκε από τη μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών, ως απόρροια της επανάκαμψης της εγχώριας ζήτησης για πρώτη φορά από το 2007. Σημειώνεται ότι η οριακή ανάκαμψη του 2014 ήταν μη διατηρήσιμη καθώς είχαν αναβληθεί οι ειλημμένες από το οικονομικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεις στο ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας και συνεπώς δεν είχε ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του προγράμματος.

Η συνέχιση της πτωτικής πορείας του μοναδιαίου κόστους εργασίας για τέταρτο συνεχές έτος το 2014, συνόδευσε την ανάσχεση της πτώσης στην απασχόληση και την μικρή μείωση της ανεργίας κατά μία ποσοστιαία μονάδα για πρώτη φορά από το 2008. Την ίδια στιγμή, οι θετικές ενδείξεις των δημοσιονομικών μεγεθών κατά

τη διάρκεια του έτους, που υποδήλωναν ότι θα καταλήξουν σε πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης, ενέτειναν την ανάταση του οικονομικού κλίματος και των προσδοκιών για την πορεία της οικονομίας μετά το τέλος του δεύτερου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής.

Τα δημοσιονομικά στοιχεία της Eurostat για την Ελλάδα στο πλαίσιο της Διαδικασίας Υπερβάλλοντος Ελλείμματος καταδεικνύουν ότι επετεύχθη πρωτογενές πλεόνασμα 0,3% για το 2014 και 0,7% για το 2015 (εξαιρουμένης της επίπτωσης υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων). Αντίστοιχα, ο δείκτης δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ βελτιώθηκε το 2015 στο 176,9% έναντι 180,1% το 2014, παραμένοντας όμως 17,3 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα από τον αντίστοιχο δείκτη του 2012, και υπαγορεύοντας την ανάγκη λήψης μέτρων για την επίτευξη της βιωσιμότητάς του δημοσίου χρέους.

Η καλύτερη δημοσιονομική επίδοση του 2015 εντάσσεται σε ένα έτος σημαντικών διαφοροποιήσεων στο πολιτικό, οικονομικό και εξωτερικό περιβάλλον της χώρας. Συγκεκριμένα, το 2015 σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο οι νέες γεωπολιτικές εξελίξεις και κοινωνικοπολιτικές προκλήσεις (προσφυγική κρίση) ήρθαν να προστεθούν στο ήδη ευάλωτο διεθνές οικονομικό περιβάλλον με το οποίο συνδέεται το ευμετάβλητο των διεθνών χρηματαγορών, η επιβράδυνση της ανάπτυξης στις αναδυόμενες αγορές και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, η σημαντική υποχώρηση της τιμής του πετρελαίου και η υποτίμηση του ευρώ.

Σε αυτό το πλαίσιο, κι εν μέσω ενός αποδυναμωμένου δικτύου κοινωνικής συνοχής, στην Ελλάδα ένας νέος πολιτικός σχεδιασμός εφαρμόστηκε για την αντιμετώπιση των ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας στις αρχές του 2015. Ακολούθως, και μετά από μια εξάμηνη περίοδο διαπραγματεύσεων με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και το ΔΝΤ για παροχή νέας οικονομικής ενίσχυσης, ένα νέο τριετές πρόγραμμα στήριξης της σταθερότητας από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) άρχισε να υλοποιείται από τον Αύγουστο του 2015.

Κατά την ίδια περίοδο (Ιουλίου - Αυγούστου 2015), τα σοβαρά προβλήματα ρευστότητας στην ελληνική οικονομία, που προκλήθηκαν από την σημαντική εκροή καταθέσεων του πρώτου εξαμήνου του 2015 και την εφαρμογή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων για τη διασφάλιση της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, θεωρήθηκαν από τους διεθνείς Θεσμούς που διενεργούν προβλέψεις ότι θα σηματοδοτούσαν μια βαθιά ύφεση για το σύνολο του έτους.

Ωστόσο, αυτή η επιδείνωση μόνο έως ένα βαθμό αντικατοπτρίστηκε στα ετήσια στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών για το 2015, γεγονός που υποδηλώνει ότι η επίδραση της οικονομικής συγκυρίας του 2015 στην πορεία ανάπτυξης ήταν κατά πολύ λιγότερο δυσμενής από τις ως άνω προβλέψεις. Ειδικότερα, ο ρυθμός μείωσης του πραγματικού ΑΕΠ αποδείχθηκε ότι ήταν οριακός το 2015, στο -0,2% σε σχέση με το 2014, και συμβατός με την εκτίμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2016 για στασιμότητα.

Η συμβολή του εξωτερικού τομέα στην αύξηση του ΑΕΠ διατηρήθηκε σε θετικά επίπεδα (1,1 ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ του προηγούμενου χρόνου), καθώς οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους επηρέασαν τις εξαγωγές συγκριτικά λιγότερο σε σχέση με τις εισαγωγές. Για τον ίδιο λόγο, η εγχώρια ζήτηση μειώθηκε κατά 1,3% σε ετήσια βάση παρά το θετικό ρυθμό μεταβολής της τελικής εγχώριας ζήτησης (0,3%). Οι επενδύσεις αυξήθηκαν σε ετήσια βάση για πρώτη φορά από το 2007, λόγω της συνεχιζόμενης θετικής πορείας των επενδύσεων σε εξοπλισμό, ενώ η πτώση στον κλάδο των κατασκευών συνεχίστηκε με τον όγκο των επενδύσεων στον κλάδο των κατοικιών να ανέρχεται πλέον στο 6,1% του αντίστοιχου όγκου του 2007. Η ιδιωτική καταναλωτική

δαπάνη κατέγραψε μικρή αύξηση κατά 0,3% σε σταθερές τιμές, εμφανίζοντας σημάδια ανθεκτικότητας έναντι της οικονομικής συγκυρίας και ενισχυόμενη από την αβεβαιότητα για την ασφάλεια των τραπεζικών καταθέσεων που προηγήθηκε της επιβολής των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Αντίστοιχα, η πραγματική δημόσια κατανάλωση παρέμεινε αμετάβλητη έναντι του 2014, γεγονός στο οποίο συνέβαλλαν οι δαπάνες για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης. Από την πλευρά της παραγωγής, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές αυξήθηκε κατά 0,3% το 2015, έπειτα από αντίστοιχη αύξηση κατά 0,4% το 2014.

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ παρέμεινε αρνητικός το 2015, παρόλα αυτά η πτώση του ήταν περιορισμένη σε σύγκριση με την πρόβλεψη για το έτος (-0,6% έναντι -1,1%, αντίστοιχα).

Η σταδιακή χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, και η θετική έκβαση της πρώτης αξιολόγησης σε συνδυασμό με την συμφωνία της Ευρωζώνης επί του οδικού χάρτη για τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους της Ελλάδας αναμένεται να δώσουν ώθηση περαιτέρω ανάκαμψης στην οικονομία από το δεύτερο εξάμηνο του 2016 και εμφανέστερα εντός του 2017».

B. Επιπτώσεις στην υλοποίηση του Ε.Π.

Αναλύεται σε επίπεδο Ε.Π. ο τρόπος με τον οποίο οι ανωτέρω αλλαγές επηρέασαν την υλοποίησή του, π.χ. αναπροσαρμογή των στόχων, επανασχεδιασμός δράσεων, αλλαγές στη χρηματοδοτική βαρύτητα των Αξόνων, πιθανές εμπλοκές σε σημαντικά έργα του Ε.Π. κ.λπ.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να γίνει αναφορά στους στόχους του Μνημονίου Ν. 3845/2010 σε επίπεδο ΕΣΠΑ και εκάστου Ε.Π. διαχρονικά από την εφαρμογή τους.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής των Μνημονίων που υπέγραψε η Ελληνική Κυβέρνηση με τα ΚΜ της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας, υπήρχε όρος σχετικά με την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου δαπανών στο σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Συγκεκριμένα, με σκοπό τη βελτίωση της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής και την αναμενόμενη θετική επίπτωσή τους στην ελληνική οικονομία, θεσπίστηκαν εξαμηνιαίοι / ετήσιοι στόχοι δαπανών και αιτήσεων πληρωμών της Ελλάδας προς την Ε.Ε. Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων έγινε μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) και στη βάση πιστοποιημένων στοιχείων.

Οι στόχοι ετέθησαν για το ΕΣΠΑ συνολικά και όχι ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Οι στόχοι, οι οποίοι ήταν εξαμηνιαίοι /ετήσιοι και ανά Ταμείο (ΕΤΠΑ/Ταμείο Συνοχής και ΕΚΤ), εν γένει επετεύχθησαν.

Επισημαίνεται ότι οι ετήσιοι στόχοι των Μνημονίων για την απορρόφηση πόρων του ΕΣΠΑ ήταν μεγαλύτεροι από τους συνολικούς ετήσιους στόχους δαπανών όλων των Ε.Π, οι οποίοι αφορούσαν την εφαρμογή του κανόνα αυτόματης αποδέσμευσης (N+2) σε κάθε ΕΠ.

Οι εξαμηνιαίοι / ετήσιοι στόχοι δίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

	ΕΤΟΣ 2010	ΕΤΟΣ 2011	ΕΤΟΣ 2012	ΕΤΟΣ 2013
ΕΤΠΑ & ΤΣ	2.330	2.600	2.850	3.000
ΕΚΤ	420	750	880	890
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	2.750	3.350	3.730	3.890
ΣΤΟΧΟΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		1.105	1.231	1.284

1.6 Απολογισμός και ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή του Άρθρου 57 του Κανονισμού 1083/2006

Στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων 2007-2013 προβλέπεται η διαδικασία επαλήθευσης μακροχρόνιων υποχρεώσεων (*Διαδικασία III.6*) σύμφωνα με την οποία ελέγχεται δείγμα ολοκληρωμένων πράξεων ως προς την τήρηση των υποχρεώσεων.

Στη συνέχεια κάθε ΔΑ αναφέρει εάν έχει ήδη προβεί σε κάποιες επαληθεύσεις μακροχρόνιων υποχρεώσεων και συνοπτικά τα αποτελέσματά τους. Στην περίπτωση που δεν έχουν πραγματοποιηθεί καθόλου επαληθεύσεις μακροχρόνιων υποχρεώσεων ή πολύ περιορισμένες θα μπορούσε να παρουσιαστεί ένα συνολικό στοιχείο ολοκλήρωσης των πράξεων (π.χ. το 80% ολοκληρώθηκε ...), εφόσον αυτό μπορεί χρονικά να αιτιολογεί τη μη εφαρμογή ή την περιορισμένη εφαρμογή της διαδικασίας μέχρι σήμερα.

1.7 Απολογισμός Συμπληρωματικότητας του Προγράμματος με άλλα μέσα

Στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στα μέτρα που ελήφθησαν για την εξασφάλιση της οριοθέτησης και του συντονισμού των Ταμείων με το ΕΓΤΑΑ, το ΕΤΑ, την ΕΤΕ, την ΕΤΕπ και άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα (βλέπε Αρθ.9, Παρ.4 του ΕΚ 1083/2006). Ειδικές αναφορές μπορούν να γίνουν σχετικά με το συντονισμό της συμπληρωματικότητας για συγκεκριμένες κατηγορίες παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ε.Π.

1.8 Παρακολούθηση – Αξιολόγηση

1.8.1 Θέματα παρακολούθησης

1.8.1.1 Απολογισμός υλοποίησης σε επίπεδο Ε.Π.

Αναλύονται τα επιτεύγματα του Ε.Π., συμπεριλαμβανομένης της ποιοτικής ανάλυσης σχετικά με την πρόοδο που επιτεύχθηκε σε σχέση με τους στόχους του Ε.Π.

Περιγράφονται τυχόν σημαντικά προβλήματα σε επίπεδο **Επιχειρησιακού Προγράμματος**, πέραν των προβλημάτων που αναφέρονται στην ενότητα 1.3, καθώς και μέτρων που ελήφθησαν για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Γίνονται αναφορές στις αναθεωρήσεις του Ε.Π. και στους στόχους που εξυπηρετήσαν. Αποτυπώνεται σε πίνακα το ιστορικό των εγκριτικών αποφάσεων του Ε.Π., με πρώτη γραμμή την αρχική απόφαση έγκρισης, ενδιάμεσα τις αναθεωρήσεις και τελευταία την τελική απόφαση έγκρισης.

Ειδικότερα για τα προγράμματα του ΕΚΤ, η εν λόγω ποιοτική ανάλυση των επιτευγμάτων θα αφορά και τις δράσεις του εκάστοτε Ε.Π. που έχουν υλοποιηθεί και των οποίων οι δείκτες (εκροής και αποτελεσμάτων) των δράσεων δεν εμφανίζονται ως εγκεκριμένοι δείκτες του Ε.Π. Θα πρέπει, επομένως, να συμπεριληφθεί μία συνολική αναφορά και ερμηνεία των δεικτών (οικονομικά και ποσοτικά δεδομένα) σε σχέση με τα φυσικά επιτεύγματα όλων των δράσεων του Ε.Π. και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του.

1.8.1.2 Αιτιολόγηση αποκλίσεων δεικτών του ΕΠ άνω του 25% σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί

Στην περίπτωση που διαπιστώνεται απόκλιση από τους στόχους των δεικτών του Ε.Π. μεγαλύτερη του 25%, αυτή θα πρέπει να τεκμηριωθεί τόσο στην περίπτωση της υστέρησης όσο και της υπέρβασης, με διακριτή αναφορά των δεικτών που αποκλίνουν ανά Άξονα Προτεραιότητας. Η συνολική έκταση της ενότητας δεν θα υπερβαίνει τις 3 σελίδες.

Η τεκμηρίωση της απόκλισης θα βασισθεί στην αναφορά που γίνεται στο Κεφάλαιο 3.1.2 «Ποιοτική ανάλυση επιτευγμάτων του Άξονα με βάση τους δείκτες», όπως αυτή αποτυπώνεται με τη συνδρομή των ΕΔΑ και των ΕΦΔ για τους δείκτες που αποκλίνουν.

Επιπλέον θα εκτιμηθούν οι παράγοντες που οδήγησαν στην απόκλιση και θα αναφερθούν τυχόν διορθωτικές ενέργειες που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή τους, συμπεριλαμβανομένων απρόβλεπτων κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων, όπως η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της, που ενδεχομένως επηρέασαν την επίτευξη των δεικτών.

Στην περίπτωση αποκλίσεων στην επίτευξη των δεικτών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά στοιχεία φυσικής προόδου των έργων που συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π.

1.8.1.3 Μέτρα βελτίωσης της υλοποίησης των Ε.Π.

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται τα μέτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης που έλαβε η Διαχειριστική Αρχή ή η Επιτροπή Παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών που προέκυψαν και των ενεργειών που έγιναν για την αντιμετώπισή τους.

Στο πλαίσιο περιγραφής ευρύτερων μέτρων βελτίωσης της υλοποίησης του Ε.Π. κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου, ακολουθεί κείμενο που μπορεί να ενσωματωθεί ως έχει ή να επιλεγούν ορισμένα σημεία του.

«Κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές θεσμικές παρεμβάσεις άρσης καθυστερήσεων και εμπλοκών στην εκτέλεση των έργων και απλοποίησης διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των Ε.Π. του ΕΣΠΑ και την επιτάχυνση της επίτευξης των στόχων του. Επιγραμματικά αναφέρονται οι κυριότερες παρεμβάσεις:

- ⇒ Το 2010 συστήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδας Κεντρικός Λογαριασμός ΕΣΠΑ, ενώ το 2011 τέθηκε σε πλήρη λειτουργία η διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.
- ⇒ Θεσμοθετήθηκαν σταδιακά ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της διαδικασίας των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων (Νόμοι: 4070/2012, 4146/2013, 4314/2014).
- ⇒ Θεσμοθετήθηκαν μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (Ν. 3905/2010).
- ⇒ Ψηφίστηκε νέος νόμος (Ν. 4014/2011) για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, με τον οποίο επιχειρείται η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και ο εξορθολογισμός του ισχύοντος πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του συστήματος περιβαλλοντικών ελέγχων, ενώ το 2013 θεσμοθετήθηκαν περαιτέρω παρεμβάσεις επιτάχυνσης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- ⇒ Εκδόθηκαν Υπ. Αποφάσεις, σύμφωνα με τις οποίες δεν υφίσταται υποχρέωση ένταξης στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών των προμηθειών που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα και χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό σημαντική επιτάχυνση στη συμβασιοποίηση των αντίστοιχων έργων.
- ⇒ Το 2012 περιλήφθηκε στις διακηρύξεις των συγχρηματοδοτούμενων δημόσιων έργων η υποχρέωση παροχής της δυνατότητας χορήγησης προκαταβολής ενώ με ρυθμίσεις του 2013 παρέχεται πλέον η δυνατότητα χρήσης της εγγυητικής καλής εκτέλεσης για την ισόποση λήψη προκαταβολής από τον ανάδοχο συγχρηματοδοτούμενων δημοσίων έργων.
- ⇒ Θεσπίστηκε η δυνατότητα κάλυψης από το ΠΔΕ του μη επιλέξιμου ΦΠΑ σε συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ περιόδου 2007 – 2013 και προετοιμάστηκε σχετική εγκύκλιος οδηγιών προς τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης.
- ⇒ Καθιερώθηκε ως υποχρεωτική η χρήση του πληροφοριακού συστήματος της σώρευσης κρατικών ενισχύσεων για το σύνολο των φορέων που χορηγούν κρατικές ενισχύσεις, νομοθετική ρύθμιση που συνάδει με σχετικές συστάσεις κοινοτικών ελέγχων καθώς και ελέγχων της ΕΔΕΛ.

- ⇒ Συντμήθηκαν οι προθεσμίες δικαστικής επίλυσης διαφορών από το ΣΤΕ σε μεγάλα συγχρηματοδοτούμενα έργα, ενώ εισήχθηκε πλέον για την επίλυση διαφορών συγχρηματοδοτούμενων έργων και η διαδικασία της διαιτησίας (εξωδικαστική επίλυση διαφορών).
- ⇒ Θεσμοθετήθηκαν ρυθμίσεις στην κατεύθυνση της απλοποίησης των διαδικασιών ΕΣΠΑ και της εφαρμογής του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), όπως μείωση του αριθμού υπογραφών με τον περιορισμό της συναρμοδιότητας σε υπουργικές αποφάσεις, κατάργηση απαίτησης για προσκόμιση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για την πληρωμή των αναδόχων των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέχρι 31.12.2012, ορισμός της Περιφέρειας ως υπεύθυνης για τη διαχείριση των συλλογικών αποφάσεων περιφερειακού επιπέδου του ΠΔΕ κ.ά.
- ⇒ Παρακάμφθηκαν γραφειοκρατικού χαρακτήρα εμπόδια σε διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών κατά την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων από το ΕΣΠΑ, με ρυθμίσεις για απαλείψεις υπογραφών, απάλειψη της υποχρέωσης βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής, δυνατότητα ορισμού από το διατάκτη ως υπολόγων και των ΝΠΙΔ στις περιπτώσεις συγχρηματοδοτούμενων έργων ΕΣΠΑ (π.χ. ΔΕΥΑ), δυνατότητα σώρευσης περισσότερων σταδίων σε μία διοικητική πράξη κατά τη διαγωνιστική διαδικασία δημοσίων συμβάσεων.
- ⇒ Τέλος, με τις ρυθμίσεις του Ν. 4314/2014 αντιμετωπίστηκαν περαιτέρω θέματα που είχε διαπιστωθεί ότι προκαλούν καθυστερήσεις και εμπλοκές στην υλοποίηση των πράξεων, όπως έλεγχος ΕΑΑΔΗΣΥ για συμβάσεις που ανατίθενται με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, δημιουργία μητρώου εξειδικευμένων στελεχών για την υποστήριξη της επίβλεψης συγχρηματοδοτούμενων έργων, κατάθεση ειδικού παραβόλου υπέρ του Δημοσίου σε περιπτώσεις άσκησης ενδίκων βοηθημάτων προσωρινής προστασίας κατά των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, δυνατότητα εκταμίευσης των προκαταβολών των συγχρηματοδοτούμενων έργων και χωρίς την κατάθεση εγγύησης προκαταβολής, μέσω ειδικών τραπεζικών λογαριασμών με τη μορφή «Ανοιχτών Καταπιστευτικών Λογαριασμών (Escrow Accounts)» κ.ά.

Τέλος, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι δαπανών και να προσεγγιστεί ομαλά το κλείσιμο των Ε.Π. χωρίς επιβάρυνση Εθνικών πόρων, η ΕΑΣ προχώρησε στην έκδοση σειράς οδηγιών και εγκυκλίων και πραγματοποίησε σειρά τεχνικών συναντήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι Οδηγίες και οι εγκυκλίτοι αφορούσαν κυρίως ενέργειες εξυγίανσης των Ε.Π., Παρακολούθηση ανενεργών συμβάσεων (sleeping projects), απεντάξεις ανενεργών έργων, Κατάρτιση Ετήσιων Σχεδίων Δράσης δαπανών, υποβολή φακέλων μεγάλων έργων, κλπ.».

1.8.1.4 Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος

Γίνεται συνοπτική αναφορά στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π., συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών διαδικασιών, καθώς και στις σημαντικές αποφάσεις που ελήφθησαν.

1.8.2 Θέματα Αξιολόγησης

Στο σημείο αυτό θα πρέπει καταρχήν να γίνει μία συνοπτική και περιεκτική αναφορά στο σύνολο των Αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος, είτε αυτές αφορούσαν το σύνολο του Ε.Π. ή επί μέρους δράσεις του. Στη συνέχεια προτείνεται να γίνει ένας περιεκτικός απολογισμός των βασικών συμπερασμάτων της κάθε αξιολόγησης και το πώς αυτά επηρέασαν την πορεία εφαρμογής του Ε.Π., είτε μέσω των Αναθεωρήσεων του Ε.Π. που έγιναν, είτε μέσω άλλων μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση προβλημάτων στην υλοποίηση. Ως εκ τούτου, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα ευρήματα των Αξιολογήσεων και το πώς αυτά επηρέασαν τόσο την εφαρμογή όσο και το σχεδιασμό των Προγραμμάτων της νέας περιόδου.

1.8.3 Παρακολούθηση της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του Προγράμματος «.....2007-2013»

Γίνεται συνοπτική αναφορά του τρόπου εφαρμογής των όρων και των κατευθύνσεων που περιλαμβάνονται στην ΚΥΑ έγκρισης της ΣΜΠΕ του Προγράμματος. Θα πρέπει να διατυπωθούν συνοπτικά τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την περιβαλλοντική παρακολούθηση των Ε.Π. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στον εντοπισμό πιθανών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος που δεν είχαν προβλεφθεί ή συνδέονται με νέες υποχρεώσεις που προέκυψαν από το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και τη λήψη κατάλληλων επανορθωτικών μέτρων. Για την καλύτερη τεκμηρίωση της ανάλυσης ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία επίτευξης των στόχων των επιλεγμένων δεικτών παρακολούθησης της ΣΠΕ του Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ, ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ, ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 2020 ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ

2.1 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013

Για τον απολογισμό της συνεισφοράς των δράσεων του Προγράμματος στο ΕΣΠΑ, η κάθε ΔΑ έχοντας δεδομένα τα απολογιστικά στοιχεία δαπανών τόσο ανά Άξονα Προτεραιότητας, όσο και ανά Κωδικό Θέματος Προτεραιότητας (ΚΘΠ), συντάσσει, με τη χρήση του Πίνακα συνάφειας με τους Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ, κείμενο απολογισμού της συνεισφοράς των ολοκληρωμένων δράσεων του Προγράμματος στους 17 Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ. Η κάθε Δ.Α δύναται να κάνει χρήση μήτρας συνάφειας Γενικών στόχων ΕΣΠΑ - Αξόνων Προτεραιότητας - ΚΘΠ. Σε κάθε περίπτωση προτείνεται να γίνει χρήση του τρόπου συνεισφοράς όπως αυτός αποτυπωνόταν στις Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης από κάθε ΔΑ.

2.2 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Αρμόδια υπηρεσία για την σύνταξη οδηγιών: ΕΥΣΣΑ

Για τον απολογισμό της συνεισφοράς των δράσεων στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020», επισημαίνεται ότι κείμενα αναφοράς θα είναι το επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2015, και η Στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Το επικαιροποιημένο ΕΠΜ 2015 έχει αναρτηθεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_greece_el.pdf.

Ο απολογισμός της συνεισφοράς γίνεται με τα αποτελέσματα της υλοποίησης των πράξεων του κάθε Ε.Π. σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει το ΕΠΜ του 2015 και τη στοχοθεσία της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ως εκ τούτου προτείνεται να γίνει μία συνοπτική αναφορά σε μορφή κειμένου ή πίνακα με απολογιστικά οικονομικά στοιχεία των Κωδικών Θέματος Προτεραιότητας του Ε.Π., που συνέβαλαν άμεσα ή έμμεσα στους στόχους του Ε.Π.Μ 2015 και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Επισημαίνεται ότι οι σημαντικότερες συνιστώσες του ΕΠΜ του 2015 είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας, οι μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση και την εκπαίδευση, η τόνωση της αγοράς εργασίας και η καταπολέμηση της φτώχειας, η ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης, και η προστασία του περιβάλλοντος με την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Πρέπει να ληφθεί υπόψη από τις Δ.Α ότι οι στόχοι του επικαιροποιημένου Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2015, είναι σε συνάφεια με την επίτευξη των εθνικών στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

2.3 Απολογισμός Συνεισφοράς του Προγράμματος στη Στρατηγική της Λισσαβόνας

Για τον απολογισμό συνεισφοράς των δράσεων στην Στρατηγική της Λισσαβόνας προτείνεται η χρησιμοποίηση ως υπόδειγμα του **Πίνακα 2.5 «Πίνακας συνεισφοράς του Ε.Π. στην Στρατηγική της Λισσαβόνας» του Παραρτήματος 2**, με την καταγραφή των πιστοποιημένων δαπανών του Ε.Π ανά κωδικό θέματος προτεραιότητας που συμβάλει στην Στρατηγική της Λισσαβόνας. Στο Κεφάλαιο αυτό, δύνανται οι Δ.Α να κάνουν ένα συνοπτικό απολογιστικό σχολιασμό της συνεισφοράς του Ε.Π. στη στρατηγική της Λισσαβόνας.

Οι κωδικοί θέματος προτεραιότητας που συμβάλουν στη Στρατηγική της Λισσαβόνας συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα IV του Γενικού Κανονισμού 1083/2006 καθώς και στο Παράρτημα V του ΕΣΠΑ 2007 - 2013.

Τα στοιχεία θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ σε μορφή πίνακα excel σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

2.4 Απολογισμός ως προς την Συνέπεια και Συγκέντρωση της στήριξης (Άρθρο 4 του Κανονισμού 1081/2006) για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ

Το Κεφάλαιο αυτό συμπληρώνεται μόνο από τα Ε.Π. που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Συμπληρώνεται με τα αποτελέσματα της υλοποίησης των πράξεων του κάθε Ε.Π., σε σχέση με τους στόχους, τις προτεραιότητες και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των κατευθυντήριων γραμμών και της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση Ε.Ε. 2020. Εφόσον ενδείκνυται, συμπληρώνονται, επίσης, τα αποτελέσματα της υλοποίησης των δράσεων που συμβάλουν στην προώθηση των σχετικών με την αγορά εργασίας πτυχών της κοινωνικής ένταξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

3.1 ΑΞΟΝΑΣ 01: «»

3.1.1 Απολογισμός επίτευξης στόχων του Άξονα Προτεραιότητας με βάση την ολοκλήρωση υλοποίησης

Στο Κεφάλαιο αυτό θα πρέπει να γίνει αρχικά συνοπτική αναφορά των γενικών και ειδικών στόχων του Άξονα και στη συνέχεια να περιγραφεί η φυσική υλοποίηση του Άξονα ανά ΚΘΠ, τύπο δράσεων, κατηγορία πράξης κ.λπ. Επίσης περιλαμβάνονται πίνακες χρηματοοικονομικών στοιχείων υλοποίησης του Άξονα (προσκλησεις, εντάξεις, ΝΟΔΕ, πληρωμές).

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στα έργα Γέφυρες Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 και 2007-2013.

Για τα προγράμματα ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, συμπληρώνεται για κάθε Άξονα Προτεραιότητας ο Πίνακας 2.1 «Πίνακας απολογισμού φυσικής υλοποίησης ΕΠ» του Παραρτήματος 2, με την επίτευξη των Προγραμματικών δεικτών.

Η συμπλήρωση του Πίνακα με τους προγραμματικούς δείκτες θα προέλθει από τα στοιχεία του ΟΠΣ, μετά την εισαγωγή στο σύστημα των οριστικών δελτίων παρακολούθησης (εξαμηνιαία, τριμηνιαία).

Για την ορθή αποτύπωση της επίτευξης όλων των δεικτών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Σε ό,τι αφορά τις τμηματοποιημένες πράξεις (phasing) μεταξύ των δύο Προγραμματικών Περιόδων, η επίτευξη στον πίνακα των δεικτών για την περίοδο 2007-2013, θα πρέπει να αποτυπώνει τη φάση που έχει εκτελεστεί και πληρωθεί στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Στο σχετικό δείκτη θα εισαχθεί υποσημείωση στην τιμή επίτευξης του με τη διευκρίνιση ότι συνυπολογίζεται το τμήμα της συγκεκριμένης τμηματοποιημένης πράξης.
- Όσον αφορά στις μη λειτουργούσες πράξεις (ημιτελείς), θα πρέπει να ενσωματώνεται στους πίνακες η επίτευξη των δεικτών έως την 31/3/2017.

Σε περίπτωση που έχουν εντοπισθεί λανθασμένες καταχωρήσεις στην Ετήσια Έκθεση του 2014, πρέπει να γίνουν κατ'αντιστοιχία οι απαραίτητες διορθώσεις στην Τελική Έκθεση.

Για τη συμπλήρωση του πίνακα, τα απολογιστικά στοιχεία των δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας προέρχονται από το ΟΠΣ, με βάση τα οριστικοποιημένα τεχνικά δελτία των έργων κατόπιν εισαγωγής τους στο σύστημα.

Για τα προγράμματα του ΕΚΤ, γίνεται **απολογισμός επίτευξης των στόχων του Άξονα Προτεραιότητας** με βάση την ολοκλήρωση υλοποίησης, σύμφωνα με το Παράρτημα XXIII του Κανονισμού 1828/2006.

Ο Πίνακας συμπληρώνεται με τα αθροιστικά στοιχεία ανά ομάδα στόχο: Η παράθεση των στοιχείων για τις ομάδες στόχου στην Τελική Έκθεση στο επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, πραγματοποιείται μέσω του Παραρτήματος XXIII του ΕΚ

1828/06, για το σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αθροιστικά για όλες τις πράξεις που έχουν υλοποιηθεί έως το τέλος της περιόδου αναφοράς. Τα συνολικά στοιχεία συγκεντρώνονται και αθροίζονται μέσω του ΟΠΣ.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Κατάδειξη των αποτελεσμάτων προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών (κατά περίπτωση).
- Συνοπτική περιγραφή της εφαρμογής των στοιχείων του Άρθρου 10 του 1081/06.

Τα στοιχεία για την προετοιμασία των πινάκων της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο του Άξονα Προτεραιότητας θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ, ενώ για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία οι πίνακες θα είναι διαθέσιμοι στο ΟΠΣ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων» για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ.

3.1.2 Ποιοτική ανάλυση των επιτευγμάτων του Άξονα Προτεραιότητας με βάση τους δείκτες

Για τα Προγράμματα ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, στο πλαίσιο της ενότητας αυτής απαιτείται επίσης να γίνει μία ποιοτική ανάλυση των επιτευγμάτων του Άξονα Προτεραιότητας, με βάση την επίτευξη όλων των δεικτών του Άξονα και τη σύνδεσή τους με τις αντίστοιχες πιστοποιημένες δαπάνες. Για την πιο ολοκληρωμένη αποτύπωση της ποιοτικής ανάλυσης δύναται να γίνει χρήση και δεικτών παρακολούθησης των έργων, προκειμένου να αποδοθούν πληρέστερα τα επιτεύγματα σε σχέση με τα οικονομικά στοιχεία.

Στην περίπτωση που διαπιστώνεται απόκλιση (υστέρηση ή υπέρβαση) από τους στόχους των δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας Ε.Π. μεγαλύτερη του 25%, θα πρέπει να γίνει παράθεση των δεικτών που αποκλίνουν και **συνοπτική τεκμηρίωση** με τη συνδρομή των ΕΔΑ και των ΕΦΔ. Η ενότητα αυτή θα αποτελέσει οδηγό για τη συμπλήρωση σε επίπεδο Ε.Π του Κεφαλαίου 1.8.1.2 της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης.

Για τα Προγράμματα του ΕΚΤ, θα πρέπει να γίνει συνοπτική αναφορά στους δείκτες που είτε υστερούν, είτε εμφανίζουν επίτευξη άνω του 25% από το στόχο, με αιτιολόγηση για την απόκλιση αυτή εφόσον υφίσταται. Περαιτέρω αιτιολόγηση για την ενδεχόμενη απόκλιση από το στόχο των δεικτών του Ε.Π., γίνεται στο Κεφάλαιο 1.8.1.2.

Ενδεικτικά συμπληρώνονται:

- Ποιοτική ανάλυση ως προς την κατάδειξη των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του Ε.Π. στην προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, όπως αυτό κρίνεται σκόπιμο, και περιγραφή των συμφωνιών σύμπραξης.
- Ποιοτική ανάλυση ως προς την κατάδειξη των αποτελεσμάτων προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών (κατά περίπτωση) σε επίπεδο Προτεραιότητας Ε.Π.

Η ποιοτική ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων αφορά στη σύγκλιση ή απόκλιση τους σε σχέση με τους τεθέντες στόχους, στην τεκμηρίωση της ενδεχόμενης απόκλισης, σε τυχόν προβλήματα υλοποίησης κλπ. Συμπληρωματικά με την ποιοτική ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων δύναται να συμπεριληφθεί αναφορά

και στα αποτελέσματα της στρατηγικής για την προώθηση της ισότητας των φύλων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο κάθε Ε.Π. Ενδεικτικές δράσεις μιας στρατηγικής για την ενσωμάτωση της διάστασης των φύλων στα Ε.Π. μπορεί να είναι οι ακόλουθες:

- υιοθέτηση σχετικών κριτηρίων επιλογής πράξεων,
- επιμόρφωση/εκπαίδευση του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης, των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης και των Δικαιούχων, δημιουργία δικτύων για την παρακολούθηση της ισότητας,
- ανάπτυξη σχεδίων δράσης με συγκεκριμένο προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, στόχους και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στα στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης,
- εκπόνηση μελετών/ερευνών σε θέματα ισότητας φύλων (gender impact assessment σε κάποιους στρατηγικούς τομείς πολιτικής).

Τέλος απαιτείται η Συνοπτική περιγραφή της εφαρμογής των στοιχείων του Άρθρου 10 του 1081/06 που περιλαμβάνει απολογισμό δράσεων για την ενσωμάτωση των μεταναστών, των μειονοτήτων και άλλων μειονεκτουσών ομάδων.

3.1.3 Χρήση ρήτρα ευελιξίας.

Αναφέρεται με σαφήνεια η ενεργοποίηση της ρήτρας ευελιξίας ή όχι στον Άξονα Προτεραιότητας. Εφόσον έγινε χρήση της ρήτρας ευελιξίας, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής άλλου Ταμείου, οι οποίες συμβάλλουν στην ικανοποιητική υλοποίηση πράξης και συνδέονται άμεσα με αυτή (Άρθρο 34 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006).

3.1.4 Μη λειτουργούσες πράξεις (Ημιτελείς) (Πίνακας 1.5 Παραρτήματος 1)

Υποβάλλεται πίνακας με τις μη λειτουργούσες (ημιτελείς) πράξεις σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, με σχετική τεκμηρίωση με βάση το υπόδειγμα του **Πίνακα 1.5 «Συνοπτικός Πίνακας μη λειτουργουσών πράξεων»** του **Παραρτήματος 1** των Κατευθυντήριων γραμμών για το κλείσιμο των Ε.Π.

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στα έργα Γέφυρες Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 και 2007-2013.

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων» για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ.

3.1.5 Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του Άξονα και μέτρα αντιμετώπισης

Περιγραφή σημαντικών προβλημάτων που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του **Άξονα Προτεραιότητας**, όπως προβλήματα που σχετίζονται με διαχειριστικά θέματα ή θέματα ελέγχων, καθώς και περιγραφή των μέτρων/διορθωτικών ενεργειών που ελήφθησαν από τη Διαχειριστική Αρχή για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Επισημαίνεται ότι, προβλήματα που είχαν σημαντική επίπτωση στο σύνολο του Ε.Π., θα πρέπει να συμπεριληφθούν και στην ενότητα 1.8.1.3.

3.2 ΑΞΟΝΑΣ 02: «.....»

Τα σημεία 3.1.1 έως και 3.1.5 επαναλαμβάνονται για κάθε Άξονα του Ε.Π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4.1 Μεγάλα έργα (Πίνακες 1.1 και 1.3 Παραρτήματος 1)

Α. Ολοκληρωμένα Μεγάλα Έργα

Υποβάλλεται ο **Πίνακας 1.1 «Συνοπτικός Πίνακας ολοκληρωμένων μεγάλων έργων» του Παραρτήματος 1**, με τα ολοκληρωμένα μεγάλα έργα του Ε.Π., ο οποίος συμπεριλαμβάνεται και στις κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο των Ε.Π.

Για κάθε μεγάλο έργο περιγράφεται η συμβολή στην επίτευξη των στόχων του Άξονα στον οποίο εντάσσεται, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο εκπληρώνεται ο σκοπός και η λειτουργία του. Περιγράφονται σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίησή του, καθώς και τα σχετικά μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή τους.

Για την κατάρτιση του Πίνακα 1.1 θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ τα διαθέσιμα στοιχεία φυσικής προόδου των πράξεων του Ε.Π. σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

Β. Τμηματοποιημένα Μεγάλα Έργα (phasing)

Υποβάλλεται Πίνακας των μεγάλων έργων του Ε.Π. που πρόκειται να εκτελεστούν κατά φάσεις με βάση το υπόδειγμα του **Πίνακα 1.3 «Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μεγάλων έργων» του Παραρτήματος 1** των Κατευθυντήριων γραμμών για το κλείσιμο των Ε.Π.

Για κάθε τμηματοποιημένο μεγάλο έργο αναφέρεται ότι αναλήφθηκε η αναγκαία νομική και οικονομική δέσμευση, ώστε να ολοκληρωθεί και να καταστεί επιχειρησιακή η δεύτερη φάση κατά την περίοδο 2014-2020.

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ για άντληση από τις ΔΑ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων».

4.2 Τμηματοποιημένα μη μεγάλα έργα (phasing) (Πίνακας 1.4 Παραρτήματος 1)

Υποβάλλεται πίνακας των μη μεγάλων έργων που πρόκειται να εκτελεστούν κατά φάσεις με βάση το υπόδειγμα του **Πίνακα 1.4 «Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μη μεγάλων έργων» του Παραρτήματος 1**, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται και στις Κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο των Ε.Π.

Για κάθε τμηματοποιημένο έργο αναφέρεται ότι αναλήφθηκε η αναγκαία νομική και οικονομική δέσμευση, ώστε να ολοκληρωθεί και να καταστεί επιχειρησιακή η δεύτερη φάση κατά την περίοδο 2014-2020.

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων» για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ.

4.3 Μη λειτουργούσες πράξεις (Ημιτελείς) (Πίνακας 1.5 Παραρτήματος 1)

Υποβάλλεται πίνακας με τις μη λειτουργούσες πράξεις που διατηρήθηκαν στο ΕΠ με βάση το υπόδειγμα του **Πίνακα 1.5 «Συνοπτικός Πίνακας μη λειτουργουσών πράξεων» Παραρτήματος 1**, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται και στις Κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο των Ε.Π.

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στα έργα Γέφυρες Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 και 2007-2013.

Ο Πίνακας θα είναι διαθέσιμος στο ΟΠΣ μέσω του Μενού «Κλείσιμο Προγραμμάτων» για άντληση στοιχείων από τις ΔΑ.

4.4 Απολογισμός υλοποίησης Μέσων Χρηματοδοτικής Τεχνικής. (Πίνακας 1.2, Πρότυπα 1 και 2, Παραρτήματος 1)

Στο παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνεται εισαγωγική παράγραφος στην οποία αναφέρονται πόσα και ποια ΜΧΤ υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ε.Π. (με ή χωρίς χαρτοφυλάκιο κεφαλαίου). Στη συνέχεια, περιλαμβάνονται ανά ΜΧΤ σε μορφή κειμένου τα ακόλουθα στοιχεία:

- ημερομηνία υπογραφής και διάρκεια συμφωνιών χρηματοδότησης,
- πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία επιλογής του διαχειριστή του ταμείου χαρτοφυλακίου, των διαχειριστών των ταμείων και των τελικών αποδεκτών,
- τύποι προσφερόμενων προϊόντων και στοχευόμενοι τελικοί αποδέκτες,
- πληροφορίες σχετικά με τις αποσύρσεις πόρων των προγραμμάτων από τα ΜΧΤ,
- ποσό κεφαλαιοποιημένων επιδοτήσεων επιτοκίου και των επιδοτήσεων του κόστους των εγγυήσεων,
- τόκοι που παρήχθησαν από πληρωμές του προγράμματος και χρεώνονται στα διαρθρωτικά ταμεία,
- σύντομη συνολική αξιολόγηση της επίδοσης του ταμείου όσον αφορά στη συμβολή του στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος και της αντίστοιχης προτεραιότητας,
- πληροφορίες σχετικά με μεταφερόμενους πόρους, συμπεριλαμβανομένων:
 - α) της αξίας των μεταφερόμενων πόρων (υπολειπόμενα κονδύλια και αξία επενδύσεων και συμμετοχών που καταγράφηκαν πριν από την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος) και χρεώνονται στα διαρθρωτικά ταμεία,
 - β) της ημερομηνίας εκκαθάρισης (όπως προβλέπεται στην συμφωνία χρηματοδότησης) και την αξία μεταφοράς πόρων,
 - γ) των πληροφοριών σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των πόρων εκ μεταφοράς που προέρχονται από τα διαρθρωτικά ταμεία προσδιορίζοντας την αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των εκ μεταφοράς πόρων, την μορφή επαναχρησιμοποίησης, τον σκοπό, την σχετική γεωγραφική περιοχή και την προβλεπόμενη διάρκεια.
- στο βαθμό που τα χρηματοδοτικά μέσα αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσχέρειες ή/και αποτύχουν στην επίτευξη των βασικών στόχων που περιέχονται στα αντίστοιχα επιχειρηματικά τους σχέδια, η τελική έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει σύντομη περίληψη των κυριότερων λόγων στους οποίους οφείλονται οι εν λόγω δυσχέρειες καθώς και τη φύση αυτών, το χρονοδιάγραμμα και την αποτελεσματικότητα κάθε διορθωτικής δράσης που έχει αναληφθεί από (ανάλογα με την περίπτωση) τη

διαχειριστική αρχή, το διαχειριστή του ταμείου χαρτοφυλακίου ή το διαχειριστή κεφαλαίου, για την αντιμετώπιση των δυσχερειών.

Σε σχετικό Παράρτημα θα πρέπει επίσης να περιληφθούν πίνακες για τα χρηματοδοτικά εργαλεία με βάση το υπόδειγμα του **Πίνακα 1.2 «Πράξεις ΜΧΤ» του Παραρτήματος 1** ο οποίος συμπεριλαμβάνεται και στις Κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο των Ε.Π. (ανάλογοι πίνακες είχαν συμπεριληφθεί στις Ετήσιες Εκθέσεις).

Για την προετοιμασία των πινάκων θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ τα διαθέσιμα στοιχεία σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

4.5 Περιβαλλοντικά έργα προϋπολογισμού 25 έως 50 εκ. €.

Στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται απολογισμός των περιβαλλοντικών έργων με προϋπολογισμό από 25 έως 50 εκ. €. Στην ανάλυση θα πρέπει να γίνει διάκριση των περιβαλλοντικών έργων που ολοκληρώθηκαν και των περιβαλλοντικών έργων, που είτε είναι τμηματοποιημένα έργα, είτε είναι ημιτελή και έχουν συμπεριληφθεί στα αντίστοιχα Κεφάλαια της Έκθεσης.

Για τα ολοκληρωμένα έργα θα πρέπει να αναφέρεται σε Πίνακα ο τίτλος του έργου, η ημερομηνία περαίωσης, το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανομένων των πηγών χρηματοδότησης, καθώς και η επίτευξη των βασικών δεικτών του έργου.

Για τα ημιτελή και τμηματοποιημένα έργα δύναται να συμπεριληφθούν τα στοιχεία των περιβαλλοντικών έργων 25-50 ΜΕΥΡΟ που αναφέρονται στους αντίστοιχους Πίνακες των ημιτελών και τμηματοποιημένων πράξεων της έκθεσης στα Κεφάλαια 3.1.5 και 4.3.

Για την προετοιμασία των πινάκων θα παρασχεθούν από την ΕΥ ΟΠΣ τα διαθέσιμα στοιχεία των πράξεων του ΕΠ σε προκαθορισμένες ημερομηνίες.

4.6 Απολογισμός δράσεων Τεχνικής Βοήθειας

Στο πλαίσιο του Κεφαλαίου γίνεται συνοπτικός απολογισμός των σημαντικότερων δράσεων Τεχνικής Βοήθειας που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος, σε όλη την διάρκεια της περιόδου 2007-2013. Στον απολογισμό αυτόν θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η δαπάνη μισθοδοσίας των στελεχών που απασχολούνται αποκλειστικά με την διαχείριση και παρακολούθηση δράσεων του ΕΣΠΑ μόνο όπου αυτή έχει εφαρμογή. Ειδική αναφορά προτείνεται να γίνει στην έγκριση της Υ.Α 51540/ΕΥΣΑΠ3628/12/11/2010 (ΦΕΚ 1856/Β'/26.11.210 που εξειδίκευσε τις δράσεις Τεχνικής Βοήθειας και έδωσε κατευθύνσεις στις Δ.Α για την επιλεξιμότητα των δράσεων.

4.7 Απολογισμός δράσεων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας

Στο Κεφάλαιο αυτό θα πρέπει να γίνει μια συνολική εκτίμηση των ενεργειών πληροφόρησης του Ε.Π. στη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013.

Σύμφωνα με τα Άρθρα 4 και 2 παρ.2 στοιχείο ε του Κανονισμού 1828/2006, θα πρέπει αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας όσον αφορά την προβολή και την αναγνωρισιμότητα των επιχειρησιακών προγραμμάτων και του ρόλου που διαδραματίζει η Κοινότητα.

Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τους επικοινωνιακούς στόχους που έχουν συμπεριληφθεί στα Επικοινωνιακά Σχέδια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, θα πρέπει να περιληφθεί η τελική αξιολόγηση των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που έχουν υλοποιηθεί κατά τη Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Στο Κεφάλαιο θα πρέπει να περιληφθεί ο **Πίνακας 2.6 «Πίνακας καταγραφής και αξιολόγησης ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας του Ε.Π.» του Παραρτήματος 2**, που χρησιμοποιήθηκε και στην ενδιάμεση αξιολόγηση, με σωρευτικά στοιχεία για το σύνολο της Προγραμματικής Περιόδου, να αναδειχθούν ενέργειες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως καλές πρακτικές, καθώς και να παρουσιασθούν τα κύρια αποτελέσματα ερευνών (ποσοτικών και ποιοτικών) για την αξιολόγηση των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013.

Κατά την παράθεση των ανωτέρω είναι απαραίτητη η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και της αποτελεσματικότητας των πεπραγμένων, καθώς και η σύνδεσή τους με τα αναφερόμενα στο Επικοινωνιακό Σχέδιο και τους αντίστοιχους δείκτες, ώστε να διαπιστώνεται ευκρινώς, η ενεργητική προβολή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του ρόλου που διαδραματίζει η Κοινότητα εκ μέρους των Διαχειριστικών Αρχών, η σύνδεση με τα Επικοινωνιακά σχέδια, καθώς και η μεθοδική υλοποίηση των προβλεπόμενων μέτρων σε αυτά, στο βαθμό του δυνατού.

Η Μονάδα Πληροφόρησης και Επικοινωνίας της ΕΥΣΣΑ θα διαμορφώσει ένα οριζόντιο κείμενο με στοιχεία που αφορούν την τελική αξιολόγηση του συνόλου των ενεργειών Πληροφόρησης και Δημοσιότητας του ΕΣΠΑ 2007-2013, το οποίο θα αποσταλεί σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα προκειμένου να συμπεριληφθεί στην αρχή του Κεφαλαίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΕΣ - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ
ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1

**Συνοπτικός Πίνακας ολοκληρωμένων μεγάλων έργων (σημείο
4.1. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2 (Πρότυπα 1 & 2)

**Πράξεις ΜΧΤ (σημείο 4.4. του Υποδείγματος της Τελικής
Έκθεσης Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3

**Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μεγάλων έργων
(σημείο 4.1. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης
Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4

**Συνοπτικός Πίνακας τμηματοποιημένων μη μεγάλων έργων,
(σημείο 4.2. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης
Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5

**Συνοπτικός Πίνακας μη λειτουργουσών πράξεων (σημείο
3.1.4 και 4.3. του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης
Υλοποίησης)**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΛΟΙΠΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ -ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

«Πίνακας απολογισμού φυσικής υλοποίησης Ε.Π.», (σημείο 1.1.1 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1

**«Πίνακας απολογισμού χρηματοοικονομικών στοιχείων»,
(σημείο 1.1.2 του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης
Υλοποίησης)***

** Το υπόδειγμα του Πίνακα θα οριστικοποιηθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα*

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2

**«Αναλυτικός Πίνακας Απολογισμού
Χρηματοοικονομικών Στοιχείων», (σημείο 1.1.2 του
Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)***

** Το υπόδειγμα του Πίνακα θα οριστικοποιηθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα*

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3

**«Πίνακας παρακολούθησης φυσικού αντικειμένου – Τμήμα Δ
χαρακτηριστικά συμμετεχόντων υποέργου για τα
Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ », (σημείο 1.1.4 του
Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4

**«Πίνακας ανακλήσεων ανά έτος», (σημείο 1.1.5 του
Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης).***

** Το υπόδειγμα του Πίνακα θα οριστικοποιηθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα*

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5

**«Πίνακας συνεισφοράς του ΕΠ στην Στρατηγική της
Λισσαβόνας», (σημείο 2.3 του Υποδείγματος της Τελικής
Έκθεσης Υλοποίησης)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6

**«Πίνακας καταγραφής και αξιολόγησης ενεργειών
πληροφόρησης και δημοσιότητας του Ε.Π.», (σημείο 4.7
του Υποδείγματος της Τελικής Έκθεσης Υλοποίησης)**